

REZUMAT

CERCETĂRI PRIVIND IMPACTUL ADERĂRII LA UNIUNEA EUROPEANĂ ASUPRA EVOLUȚIEI EXPLOATAȚIILOR AGRICOLE DIN ȚARA NOASTRĂ. STUDIU DE CAZ JUDEȚUL OLT

Doctorand: BULIGA-ȘTEFĂNESCU I. Aurelian

Conducător științific: Prof. univ.Dr. DRĂGHICI Manea

Cuvinte cheie: fonduri, impact, exploatare agricolă, dezvoltare rurală, Uniunea Europeană, județul Olt, România.

Aderarea României la Uniunea Europeană a reprezentat un succes și o recunoaștere europeană a eforturilor țării noastre de a se alinia standardelor economice și sociale ale țărilor dezvoltate din Europa. Cu toate că România a înregistrat numeroase progrese până în prezent, în convergența multor sectoare, se poate afirma că partea cea mai dificilă, o constituie implementarea angajamentelor asumate pentru funcționalitatea mecanismelor instituționale, care reprezintă o provocare importantă pentru perioada următoare.

Lucrarea își propune să analizeze și să fundamenteze posibilele opțiuni referitoare la aplicarea fondurilor în agricultură, urmărindu-se atent impactul implementării acestora asupra dezvoltării exploatațiilor agricole.

Pentru a reuși aceste evaluări s-a avut în vedere o serie de elemente printre care PAC, plățile naționale directe, experiența a câtorva state membre, care au analizate prin comparație cu rezultatele din România.

Evaluarea impactului PAC și evidențierea nevoilor instituționale precum și radiografierea și analizarea dificultăților întâmpinate sub acest aspect reprezintă un alt aspect al studiului. De asemenea, analiza și-a mai propus să identifice și posibilele sectoare din mediul rural, care ar avea nevoie de sprijin pentru accesare/dezvoltare.

Pentru estimarea implicațiilor bugetare, în lucrare sunt prezentate o serie de analize asupra diferitelor măsuri accesate, evaluate pentru a se observa rezultatele, însemnând proiecte propuse, proiecte finanțate, valoare cerută, valoare finanțată, grad de realizare, atât la nivelul țării, cât și în zona studiului de caz, regiunea S-V Oltenia și județul Olt.

Un alt obiectiv al studiului îl reprezintă formularea unor recomandări și prezentarea unor opțiuni care să ofere un cadru orientativ decidenților pentru fundamentarea deciziilor legate de accesarea, implementarea și evaluarea fondurilor europene.

În lucrare, analiza impactului fondurilor europene asupra agriculturii românești s-a axat pe analiza statistică a următorilor indicatori: gradul de ocupare, productivitatea muncii, producțiile principalelor culturi agricole, comerțul de produse agroalimentare, nivelul de trai, consolidarea exploatațiilor agricole. Datele utilizate au fost furnizate de INS, APIA și AFIR și de către răspunsurile a 130 beneficiari ai fondurilor europene, obținute pe baza chestionarului întocmit în anul 2017.

Lucrarea este structurată în două părți, prima parte fiind consacrată studiului bibliografic, cuprinzând primele două capitole ale lucrării, iar cea de-a doua parte este formată din studiul de caz, punându-se accent pe contribuțiile proprii, care constituie partea a doua a lucrării.

Capitolul I. Analiza evoluției exploatațiilor agricole la nivelul Uniunii Europene conține o introducere detaliată din istoricul politicii agricole a Uniunii Europene referitor la dezvoltarea rurală cu referire specială la exploatațiile agricole. Sunt analizate rezultatele la nivel european ale PAC, datele

studiate scoțând în evidență impactul asupra exploatațiilor agricole europene, modul cum a evoluat în ultimii ani dimensiunea exploatațiilor agricole și forța de muncă din agricultură. Pe baza acestor analize și a altor studii de specialitate s-a putut vedea încotro se îndreaptă politica agricolă comunitară.

Analiza din primul capitol a scos totuși în evidență decalaje mari între România și celelalte țări, la capitolul pregătirii profesionale dar cu un consum foarte mare de UAM, la producția standard unde România, deși preponderent agricolă atinge doar locul 8 în 2013 sau la balanța comercială import export, unde valorile sunt negative. Este unanimă concluzia că procesul de convergență față de standardele UE, cu referire la tehnologii și rezultate agricole obținute poate fi atins doar cu ajutorul subvențiilor.

Capitolul II. Stadiul cercetărilor privind impactul fondurilor europene asupra exploatațiilor agricole, este de asemenea parte din fundamentarea studiului bibliografic debutând cu stadiul cercetărilor privind conceptele de bază ale analizei de impact a fondurilor europene asupra exploatațiilor agricole.

Sunt detaliați indicatorii statistici de analiză de impact a fondurilor europene asupra exploatațiilor agricole, printre care se numără: media, abaterea standard a șirului, coeficientul de variație, ritmul anual de creștere și compararea statistică (testul t) a acestor indicatori pentru perioade de timp diferite sau țări diferite.

În cea de-a doua parte a capitolului este prezentată culegerea și analiza datelor prin chestionar, fiind totodată prezentate succint zonele supuse studiului de caz (10 comune studiate). Analiza datelor din chestionar a avut ca scop evaluarea măsurilor de investiții din PNADR (legate de impact, eficacitate, eficiență, realizări) în comunele studiate, privind rezultatele din producția agricolă și de dezvoltare rurală.

Chestionarul, prin întrebările ce le-a cuprins, a încercat să surprindă evaluarea fermierilor despre fondurile europene atrase și percepția acestora despre impactul pe care l-au avut acestea la nivelul exploatației agricole. Au fost chestionate 130 de persoane, distribuite pe cele trei zone de relief ale județului (lunca, câmpie, deal) astfel: 34 din zona de luncă, comuna Izbiceni; 47 din zona de câmpie în comunele Șerbănești, Crâmpoia, Vâlcele, Stoicănești, și Izvoarele; 49 din zona de deal în comunele Bărăști, Tătulești, Poboru și Spineni.

În ceea ce privește repartizarea lor pe sexe au fost chestionați 100 de bărbați, reprezentând 76,9% din total și 30 de femei, 23,1%.

Realizarea chestionarului a fost prin interviu adresându-se direct persoanelor juridice și fizice, care au fost implicate. Pentru a evalua datele din sondaj s-a folosit testul asocierii, (Chi, Hi sau χ^2).

Capitolul III. Analiza impactului aderării la Uniunea Europeană asupra evoluției exploatațiilor agricole la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud Vest Oltenia

Prima parte a capitolului 3 este de prezentare succintă a regiunii Sud Vest Oltenia și a județului Olt, a condițiilor naturale, economice și sociale. Sunt analizați indicatorii forței de muncă, pentru a putea stabili impactul pe care aderarea la Uniunea Europeană l-a avut asupra acestui sector.

Studiul de caz se conturează ulterior prin îmbinarea analizei întocmite în chestionar cu datele oficiale preluate de la APIA, AFIR și INS.

Au fost analizate răspunsurile la o serie de întrebări, care au ajutat la formarea unei viziuni asupra impactului fondurilor europene, asupra exploatațiilor agricole din zona studiată, și care cu siguranță se pot extrapola și la nivelul țării.

S-au identificat principalele probleme în desfășurarea activităților din exploatații, printre care se numără: procurarea mijloacelor bănești, forța de muncă, în special pentru șefii de fermă cu suprafețe mici și din sectorul legumicol, unde forța de muncă manuală este cea mai căutată, schimbările climatice.

Analiza a cuprins și identificarea principalelor surse de informare în depunerea și câștigarea proiectelor, unde pe primele locuri se află primăriile și activitatea de consultanță.

Se constată din analiza întrebărilor ca un impact mai mare l-au avut proiectele finanțate asupra îmbunătățirii condițiilor de mediu și nivelului de trai și un impact apreciat ca *mediu* asupra calității și cantității produselor agricole, precum și asupra productivității muncii. Aceleași răspunsuri, de *mediu*, sunt și pentru indicatorii economici, rezultatele evaluate fiind la nivel mediu al impactului.

Capitolul IV. Analiza impactului fondurilor atrase de țara noastră și de regiunea de dezvoltare Sud Vest Oltenia asupra rezultatelor tehnico - economice și sociale ale agriculturii și dezvoltării rurale

Prima parte a capitolului 4 studiază indicatorii ce caracterizează dezvoltarea agriculturii din regiunea de dezvoltare Sud Vest Oltenia, din țara noastră și din unele țări europene, toate datele fiind studiate în comparație între perioadele 2001-2006 și 2007-2016 sau 2017, în funcție de disponibilitatea datelor. S-au constatat schimbări majore la nivelul tuturor zonelor studiate, atât în sectorul vegetal cât și în cel animal. Prin aceste analize s-a putut determina impactul pozitiv asupra structurii exploatațiilor agricole, prin reducerea ponderii exploatațiilor cu suprafețe până în 10 ha, în favoarea grupelor de dimensiune mai mare.

Impactul asupra producțiilor medii la principalele culturi a scos de asemenea în evidență rezultatele pozitive, majoritatea culturilor studiate având un trend ascendent, cu rezultate totuși inferioare, comparate cu cele de la nivelul Uniunii Europene.

Din analiza impactului asupra comerțului de produse agroalimentare se constată că la nivelul României s-a mărit exportul de produse foarte mult, iar în regiunea S-V Oltenia și județul Olt, unde creșterea exportului a fost moderată.

Viitorul exploatației agricole este un punct de interes pentru strategiile fermierilor. Majoritatea sunt convingși că vor continua activitatea în agricultură, încercând și pe viitor accesarea fondurilor europene.

Capitolul V. Concluzii și propuneri este capitolul final, unde sunt sumarizate principalele rezultate ale analizei întreprinse și sunt propuse o serie de măsuri, denumite perspective de dezvoltare rurală, pentru a reuși facilitarea accesării fondurilor, creșterea impactului acestora asupra dezvoltării exploatațiilor agricole, creșterea gradului de absorbție și dezvoltarea agriculturii în zona S-V Oltenia și în județul Olt. Sunt propuse de asemenea măsuri de responsabilizare a celor care contribuie la accesarea, derularea și permanentizarea realizărilor ce se obțin din fondurile europene.